

SÖZEL MANTIK

Sözel mantık sorularında öğrencinin çıkarım yeteneği ölçülür. Bu ölçüm yapılırken verilen bazı verilerin doğru bir biçimde yorumlanması istenir. Bu sorular, aynı zamanda dikkat ölçen sorulardır.

Şarta Bağlı Sorular

Genellikle bir metinle başlayan bu soruların metin kısmında problemin konusu anlatılır, öncül kısmında ise bu problemin çözümü için kullanılabilecek ipuçları verilir. Bu ipuçlarından hareketle doğru sonuca ulaşılması istenir.

Örnek:

Bir yaz okuluna giden İdil'in aldığı derslerle ilgili aşağıdakiler bilinmektedir.

- ▶ İdil haftada 3 gün voleybol dersi almaktadır. Voleybol dersleri arasında birer gün vardır.
- ▶ Sadece pazar günleri dersi olmayan İdil haftada 2 gün halk oyunu dersine gitmektedir.
- ▶ İdil'in bir günde en fazla 3, en az 1 dersi vardır.
- ▶ Haftada toplam 8 saat dersi vardır.
- ▶ Pazartesi voleybol, tenis ve halk oyunu dersi vardır.

Buna göre İdil'in diğer halk oyunu dersinin hangi günler olabileceğini bulalım.

Soruyu çözmek için kesin olan ve olmayan durumları bir tablo ile gösterelim.

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi
Voleybol	(Halk oyunu)	Voleybol	(Halk oyunu)	Voleybol	(Halk oyunu)
Tenis	(Tenis)		(Tenis)		(Tenis)
Halk oyunu					

Bu durumda İdil'in diğer halk oyunu dersi salı, perşembe ya da cumartesi günlerinden biri olur.

Sıralama Soruları

Birkaç unsurun nasıl sıralandığının bulunmasının istendiği bu sorularda verilenler öncelik-sonralık, azlık-çokluk gibi ölçütlere göre sıralanır.

Örnek:

Okulun kantininde yemek almak için sıra bekleyen Ali, Burak, Cem, Demir, Emir ve Faruk'un kantinden yemek alma sıraları ile ilgili aşağıdakiler bilinmektedir.

- ▶ Emir'den iki kişi sonra yemek alan kişi Faruk'tur.
- ▶ Burak'tan sonra yemek alan olmamıştır.
- ▶ Ali yemeği ilk sırada alan kişi değildir.
- ▶ Demir, Cem'den hemen önce, Emir'den hemen sonra yemek almıştır.

Buna göre öğrenciler şu şekilde sıralanır:

Emir - Demir - Cem - Faruk - Ali - Burak

Tablo Oluşturma Soruları

Bu tip sorularda birden fazla kişinin yaptığı etkinlikler hakkında bazı bilgiler verilir. Verilen bilgilerden hareketle bilinmeyenler hakkında çıkarımda bulunulması istenir. Bu soruların çözümünde soruya uygun bir tablo çizmek ve verileri bu tabloya yerleştirmek, soruyu çözmeyi kolaylaştıracaktır.

Örnek:

8. sınıflar arasında yapılacak bir etkinlik için şiir okuyacak 2, marş söyleyecek 1, dans edecek 6, tiyatro sergileyecek 10 öğrenciye ihtiyaç vardır. Bu etkinlikler için seçilen öğrencilerle ilgili bilinenler şu şekildedir:

- ▶ 8A sınıfından seçilenlerin sayısı 8B sınıfından fazladır.
- ▶ En fazla öğrenci 8C sınıfından seçilmiştir.
- ▶ 8D sınıfından sadece 1 kişi seçilmiştir.
- ▶ Her bir etkinlik için aynı sınıftan öğrenci seçilmesine dikkat edilmiştir.

Öncelikle net olan yargılardan başlayalım. Her bir etkinlik için aynı sınıftan kişiler seçildiğine göre dört sınıftan da öğrenci seçilmiştir ve her sınıf farklı görevler almıştır. 8D'den 1 kişi seçilmişse bu kişi marş söyleyecektir. En fazla öğrenci 8C'den ise 8C tiyatro sergilemiştir. Geriye şiir okuyacak 2, dans edecek 6 kişi kalmıştır. 8A sınıfından seçilenlerin sayısı daha fazla olduğuna göre 8B'dekiler dans edecek-tir. Bu durumda 8A'daki öğrenci de şiir okuyacaktır.

	Şiir	Marş	Dans	Tiyatro
8A			*	
8B	*			
8C				*
8D		*		

Sıra Sende 1

Bir manavda satılan üç çeşit mandalina ile ilgili bilinenler aşağıdaki gibidir.

- ▶ A markası en ucuz mandalınadır.
- ▶ B markasının rengi diğerlerinden farklıdır.
- ▶ C markasının fiyatı A markasından fazla, B markasından azdır.

Buna göre aşağıdaki tablolardan hangisi doğrudur?

A)

Marka	Renk	Fiyat (Kilo)
A	Turuncu	100 TL
B	Turuncu	80 TL
C	Sarı	70 TL

B)

Marka	Renk	Fiyat (Kilo)
A	Turuncu	60 TL
B	Sarı	80 TL
C	Turuncu	100 TL

C)

Marka	Renk	Fiyat (Kilo)
A	Sarı	50 TL
B	Turuncu	80 TL
C	Sarı	70 TL

D)

Marka	Renk	Fiyat (Kilo)
A	Sarı	70 TL
B	Turuncu	80 TL
C	Sarı	50 TL

Etkinlik 1

Alışveriş yaparken dikkat edilmesi gereken bazı durumlar aşağıda verilmiştir.

- Alışveriş yapmadan önce iki kere düşünün!
- Alışverişlerinizde fiyat etiketlerine dikkat edin.
- Perakende olarak satışa sunulan ürünlerin üzerlerine görülebilir ve okunabilir şekilde fiyat etiketi konulmalıdır.
- Fiyat etiketi ve tarife listesi lokanta, kafe, çay bahçesi gibi yerlerde fiyat tarifi bulundurulması yasal bir zorunluluktur.
- Etiket fiyatı ile kasa fiyatı arasında fark var ise tüketici lehine olan geçerlidir.

12.05.2025 tarihinde alışverişe giden Ayşe'nin alışveriş esnasında yaşadığı bazı olaylar aşağıda verilmiştir.

FİYAT LİSTESİ

Çay
 Oralet Çeşitleri
 Bitki Çayları
 Türk Kahvesi
 Sütlü Nescafe
 Sahlep

I Bir kafede çay içmek istemiş ve garsondan menü rica etmiştir. Gelen menü yukarıdaki görselde verilmiştir.

STT **NET kg**
 29.12.2024 0,905
 +5 °C'de muhafaza ediniz.

II Almak istediği ürünün paketi yukarıdaki görselde verilmiştir.

1 Rafta ürünün fiyatı 6.45 lira
 2 Kasada çıkan fiyat 8.75 lira

III

IV

Buna göre Ayşe'nin yukarıdaki görsellerde gerçekleştirdiği alışverişlerle ilgili aşağıdaki cümleleri yaşamıştır/ yaşamamıştır şeklinde nedenleri ile doldurunuz.

- a. I. alışverişinde Ayşe sorun çünkü
- b. II. alışverişinde Ayşe sorun çünkü
- c. III. alışverişinde Ayşe sorun çünkü
- ç. IV. alışverişinde Ayşe sorun çünkü

Etkinlik 2

Bir resim yarışmasına katılan Ayşe, Beren, Ceyda, Derya, Emel, Fatma ve Gaye'nin yarışmada elde ettikleri dereceler ile ilgili aşağıdakiler bilinmektedir.

- Yarışmanın birincisine altın, ikincisine gümüş, üçüncüsüne bronz, dördüncü ve beşincisine ise teselli ödülü verilmiştir.
- Gaye'nin aldığı ödül; Fatma'nın aldığı ödülünden yüksek, Ceyda'nın aldığı ödülünden düşüktür.
- Beren herhangi bir ödül alamamış ancak yarışmada sonuncu olmamıştır.
- Derya ve Emel aynı ödülü almışlardır.

Buna göre yarışmanın sonuçlanma ihtimallerini yazınız.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
I. İhtimal							
II. İhtimal							

Etkinlik 3

Eda, Fatma, Gökhan, Hakan, Işıl ve Jale isimli öğrenciler lirik, epik ve pastoral olmak üzere üç türde düzenlenen bir şiir yarışmasına katılmışlardır. Her öğrencinin yalnız bir dalda katılabileceği yarışmayla ilgili aşağıdakiler bilinmektedir.

- Üç kişi pastoral şiir, iki kişi lirik şiir yazmıştır.
- Eda ve Gökhan aynı tür şiir yazmıştır.
- Jale ve Eda farklı türde şiir yazmışlardır.
- Işıl, epik şiir yazmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki cümleleri doldurunuz.

- a. Jale'nin pastoral şiir yazdığı durumda ve pastoral şiir yazmıştır.
- b. Eda'nın pastoral şiir yazdığı durumda kesinlikle yazmıştır.
- c. Gökhan'ın lirik şiir yazdığı durumda kesinlikle yazmıştır.
- ç. Fatma'nın lirik şiir yazdığı durumda, ve kesinlikle yazmıştır.

1.

1. Menü

Tavuk çorbası
Köfte
Pirinç pilavı
Kadayıf

2. Menü

Mantar çorbası
Izgara tavuk
Fırın makarna
Kazandibi

3. Menü

Mercimek çorbası
Fırın kebabı
Bulgur pilavı
Sütlaç

4. Menü

Domates çorbası
Rosto
Patates püresi
Helva

Ali, Burcu, Ceyda, Duru ve Engin adlı kişilerin hangi menüyü tercih ettikleri ile ilgili bilinenler aşağıda verilmiştir.

- Engin'in tercih ettiği menüde helva yoktur.
- Sadece Ceyda ve Duru aynı menüyü tercih etmişlerdir.
- Burcu tatlı olarak kadayıf yemiştir.
- Duru domates çorbası içmemiş, bulgur pilavı yememiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ali, patates püresi yemiştir. B) Ceyda, mercimek çorbası içmiştir.
- C) Burcu, fırın makarna yemiştir. D) Engin, ızgara tavuk yemiştir.

2. Avrupa turuna çıkan İdil; Almanya, İtalya, İspanya, Fransa ve Yunanistan'a gitmiştir. Bu ülkelere hangi sırayla gittiği ile ilgili bilinenler aşağıda verilmiştir.

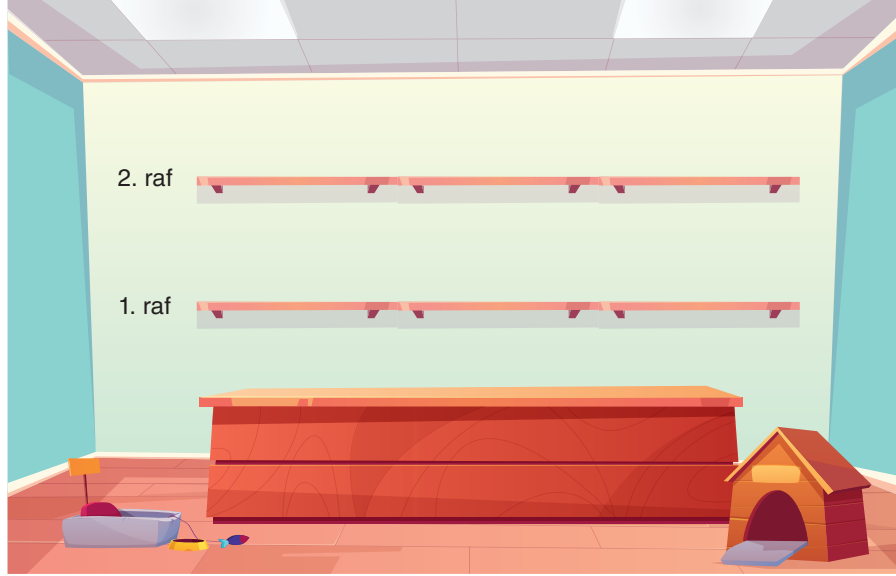
- Almanya'ya Yunanistan'dan hemen sonra gitmiştir.
- İtalya gezisinden sonra bir ülkeye daha gitmiş, ardından İspanya'ya gitmiştir.
- Fransa gittiği dördüncü ülkedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) İlk gittiği ülke İtalya'dır.
- B) En son İspanya'ya gitmiştir.
- C) Fransa'dan önce İtalya'ya gitmiştir.
- D) Almanya gittiği ikinci ülkedir.

3. Aşağıdaki görsel evcil hayvanlar için malzemeler satan bir dükkânın rafına aittir.

Dükkân sahibinin raflara kumları, mamaları, takviye gıdaları, oyuncakları ve tasmaları koyma düzeni ile ilgili bilinenler aşağıda verilmiştir.

- Tasmalar iki kutu olmak üzere diğer malzemeler birer kutudur.
- Her rafta 3 kutu bulunmaktadır.
- Mamalar ve takviye gıdalar aynı raftadır.
- Tasmalar birinci rafta en sola ve en sağa yerleştirilmiştir.
- Oyuncaklar, kumların üstündeki raftadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin bulunduğu raf kesin olarak söylenemez?

- A) Kum B) Oyuncak C) Tasma D) Mama

4. Semiha, Neriman ve Feride adlı üç kişi evlerinde gül, zambak, sukulent ve menekşe yetiştirmektedir. Kimin hangi çiçekten kaç tane yetiştirdiği ile ilgili bilinenler aşağıda verilmiştir.

- Semiha, birinden 2 tane olmak üzere her çiçek türünden yetiştirmiştir.
- Neriman, farklı türde iki çiçek yetiştirmiştir.
- Feride, biri zambak olmak üzere iki çiçek yetiştirmiştir, Feride'nin çiçeklerinin türü Neriman'ınkilerden farklıdır.

Bu bilgilere göre,

- Semiha'nın yetiştirdiği çiçek türü sayısı Neriman'ın yetiştirdiği çiçek türü sayısının iki katıdır.
- Zambak üç kişinin de yetiştirdiği bir çiçektir.
- Feride gül yetiştirmiştir.

yargılarından hangileri kesinlikle söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III

GÖRSEL YORUMLAMA

- Yazılı metinlerin dışında kalan resim, fotoğraf, karikatür, sembol, şekil ve benzeri unsurlara görsel; bu unsurları yorumlayarak anlamlandırmaya ise **görsel yorumlama** denir. Görsel yorumlama soruları bir görselden hareketle metne ulaşma ya da bir metinden hareketle görsel ulaşma şeklinde olabilir.

Örnek:

Arkadaşlık, hayatın en değerli ilişkilerinden biridir. Gerçek bir arkadaşlık, karşılıklı güven, sevgi ve anlayış temelinde kurulur. Arkadaşlar, zor zamanlarda yanımızda olan, sevinçlerimizi ve üzüntülerimizi paylaşan kişilerdir. Onlarla geçirdiğimiz zamanlar, hayatımızın en güzel anılarını oluşturur. Bir arkadaş, her şeyden önce güven demektir. Ona sırrınızı açar, en derin duygularınızı paylaşır ve karşılığında anlayış ve destek bulursunuz.

Arkadaşlık konulu bu metin aşağıdaki görsellerle ifade edilebilir.

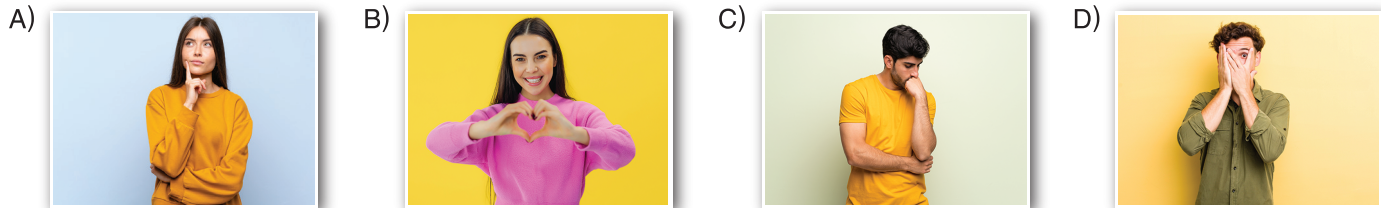

Sıra Sende 2

Değerli Misafirler,

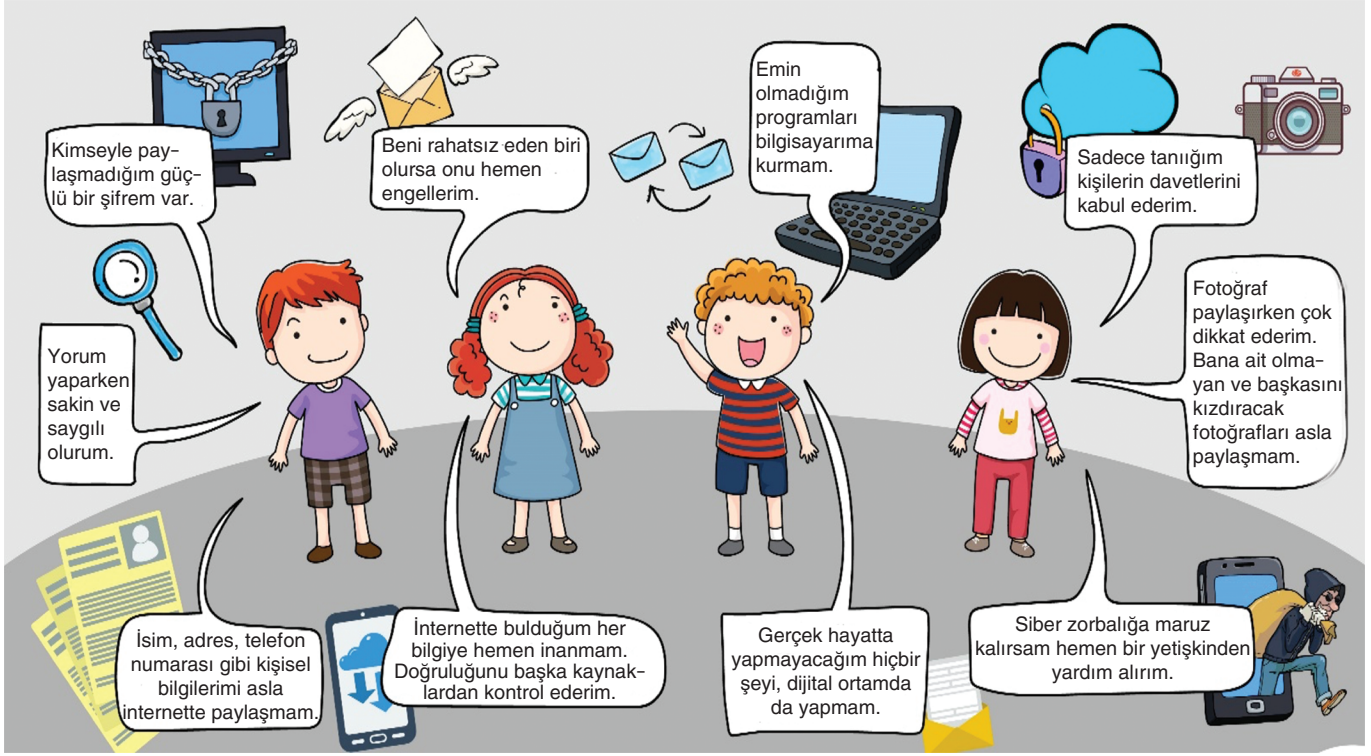
Bu anı, kalplerimizde unutulmaz bir yer edinecek anılarla doldurmak için buradayız. Hepimiz hayatın iniş çıkışlarıyla dolu olduğunu biliyoruz. Zaman zaman zorlayıcı günler geçirebiliriz. Ancak birlikte olduğumuzda ve birbirimize destek olduğumuzda her şeyin üstesinden gelebileceğimizi bilmek, bizlere güç verir. Burada, bu salonda her birimizin taşıdığı umut, sevgi ve bağlılık duyguları bu anı daha da anlamlı kılıyor. Hep birlikte paylaştığımız bu özel anın hayatımız boyunca bize rehberlik edecek bir ışık olmasını diliyorum. Sizlere, bu yolculukta yanımda olduğunuz için teşekkür etmek istiyorum. Birlikte olduğumuz her anın kıymetini bilmek ve her zaman birbirimize destek olmak dileğiyle...

Bu konuşmayı aşağıdaki kişilerden hangisinin yapması beklenir?

Etkinlik 4

Bu görselden hareketle ulaşılabilen yargıların yanına “✓” sembolü, ulaşılamayanların yanına “x” sembolü koyunuz.

a. İnternetteki bilgilerin güvenilirliği yüksektir.

b. Küçük yaştaki bireylerin “siber zorbalığa” maruz kaldıklarında büyüklerinden yardım istemesi gerekir.

c. Küçük yaştaki bireylerin internette paylaşım yaparken dikkatli olması gerekir.

ç. Bilgisayarlara yalnızca yetkili kişiler tarafından program yüklenmelidir.

d. Kişisel bilgilerimizi internette kullanmamızda herhangi bir sorun yoktur.

e. Sosyal medyada kesinlikle hiçbir fotoğrafımızı yayımlamamalıyız.

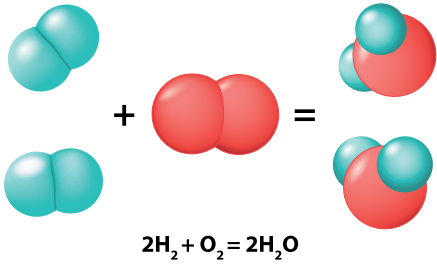

Etkinlik 5

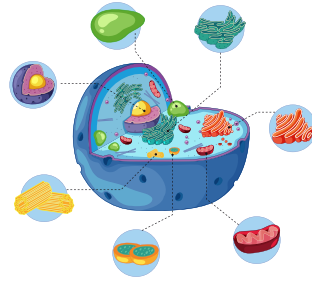
Var olan ve bilinen kaynaklardan hareketle bilinmeyen bir hedefi basit ve anlaşılır hâle getirmek için yapılan işlemlere “modelleme” denir. Modellemeye daha çok soyut, duyu organlarımızın yetersiz kaldığı veya zihinde canlandırılmasını istediğimiz olaylarda başvururuz. Bilimsel modelleme sayesinde bir konu daha hızlı öğrenilebilir veya gösterilebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangilerinin modelleme örneği olduğunu, hangilerinin modelleme örneği olmadığını yazınız.

a.

b.

c.

ç.

Etkinlik 6

Bu görselin aşağıdaki kavramlardan hangilerinden hareketle oluşturulmuş olabileceğini işaretleyiniz.

- a. Teknoloji
- b. Yapay zekâ
- c. Gelecek
- ç. Tarım

1. Yarım balerin topuzu şu şekilde yapılır: Saçın kulak üstünde kalan kısmı başın mümkün olduğu kadar tepesinde at kuyruğu şeklinde toplanır. At kuyruğunun toplanma yerine topuz süngeri geçirilir. Saç, topuz süngeri tamamen kaplayacak şekilde taranır. Başın her yerini kaplayan ve süngeri tamamen görünmez hâle getiren saç sarması için bir tutam saç ayrılır ve örülür. Bu örgü ile süngerin etrafındaki saçlar sabitlenir. Altta kalan saçlar taranır. Şu anda topuzunuz oluştu.

Buna göre aşağıdaki görsellerden hangisi balerin topuzunun yapım aşamalarından herhangi birine ait değildir?

A)

B)

C)

D)

2.

Aşağıdakilerden hangisi bu görseli kullanan bir öğrencinin yazısından alınmış olabilir?

- A) Çevre kirliliği, insan sağlığı ve doğal yaşam üzerinde ciddi olumsuz etkilere sahiptir. Hava kirliliği, solunum yolu hastalıklarına ve kalp rahatsızlıklarına yol açarken su kirliliği içme suyu kaynaklarını tehdit eder ve su kaynaklı hastalıkları artırır.
- B) Yenilenebilir enerji kaynakları, doğadan sürekli olarak elde edilebilen ve tükenme riski olmayan enerji türleridir. Bu kaynaklar, çevreye zarar vermeyen alternatif enerji çözümleri sunar. Yenilenebilir enerji kaynakları arasında güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi, biyokütle ve jeotermal enerji bulunur.
- C) Geri dönüşüm, doğal kaynakların korunmasına yardımcı olur ve enerji tasarrufu sağlar. Atık malzemelerin yeniden işlenmesi, yeni ürünler üretmek için gerekli olan hammaddelerin kullanımını azaltır. Bu sayede, çevre kirliliği azalır ve doğal ekosistemler korunur.
- D) Küresel ısınma, Dünya'nın atmosferinde biriken sera gazlarının neden olduğu ortalama yüzey sıcaklıklarının artması olgusudur. Bu artışın temel nedeni insan kaynaklıdır. Özellikle fosil yakıtların kullanımı ve ormansızlaştırma gibi süreçler küresel ısınmanın en önemli nedenleridir.

GRAFİK VE TABLO OKUMA

- Sayısal verilerin anlaşılmasını ve yorumlanmasını kolaylaştırmak, metni zenginleştirmek için şekil veya çizgiler kullanılır. En sık kullanılan grafik türleri; çizgi grafiği, sütun grafiği ve daire grafiğidir.
- Tablolar satır ve sütunlardan oluşmaktadır. İlk satır ve ilk sütundaki başlıklar, tablonun ya da grafiğin neye göre değerlendirileceği konusunda ipucu verirken bu başlıklara denk gelen sözel veya sayısal değerler ise tabloyu ya da grafiği okuma ve yorumlamada yardımcı olur.

Örnek:

Aşağıda bir mağazadaki tişörtlerin beden ölçülerini içeren bir tablo verilmiştir.

Beden	Göğüs Çevresi (cm)	Kadın	Erkek
XS	82-88	34	46
S	88-94	36	48
M	94-100	38	50
L	100-106	40	52
XL	106-112	42	54
2XL	112-118	–	56
3XL	118-124	–	–

Bu tabloya bakılarak bedenlerin harf karşılığına, göğüs çevresine, kadın ve erkek olmak üzere ölçülerine ulaşılabilir.

Bu tablodan hareketle ulaşılabilecek bazı yargıları yazalım.

XS en küçük, 3XL en büyük beden ölçüsüdür.

M beden ölçüsünde göğüs çevresi en fazla 100 olabilir, L bedende en fazla 106 olabilir.

L beden kadınlarda 40, erkeklerde 52 bedene denk gelir.

Kadınların en küçük bedeni 34, erkeklerin 46 iken kadınların en büyük bedeni 42, erkeklerin 56'dır.

Mağazada ne kadın ne de erkek için 3XL tişört bulunmaktadır.

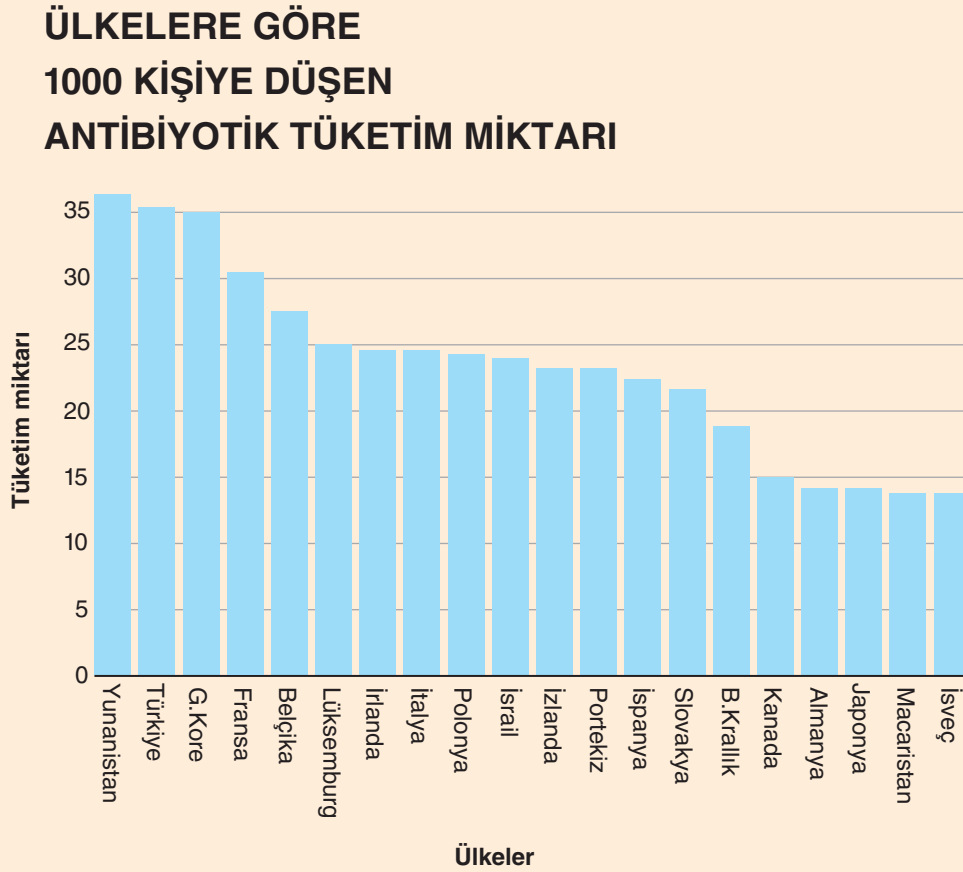
Göğüs çevresi her bedende bir önceki bedenden 6 santimetre fazladır.

100 santimetre göğüs çevresi olan bir erkek, M beden tişört giyebilir.

Sıra Sende 3

Aşağıdaki soruları verilen grafiğe göre cevaplayınız.

Aşağıdaki grafikte ülkelere göre antibiyotik tüketim miktarı verilmiştir.

a. Bu grafikten hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İsveç ve Macaristan'daki antibiyotik kullanımı birbirine eşittir.
- B) Fransa'da antibiyotik tüketimi Türkiye'den daha fazladır.
- C) İtalya ile İrlanda'da antibiyotik tüketim miktarı aynıdır.
- D) Japonya'da antibiyotik tüketimi Macaristan'dan fazla, Almanya'dan azdır.

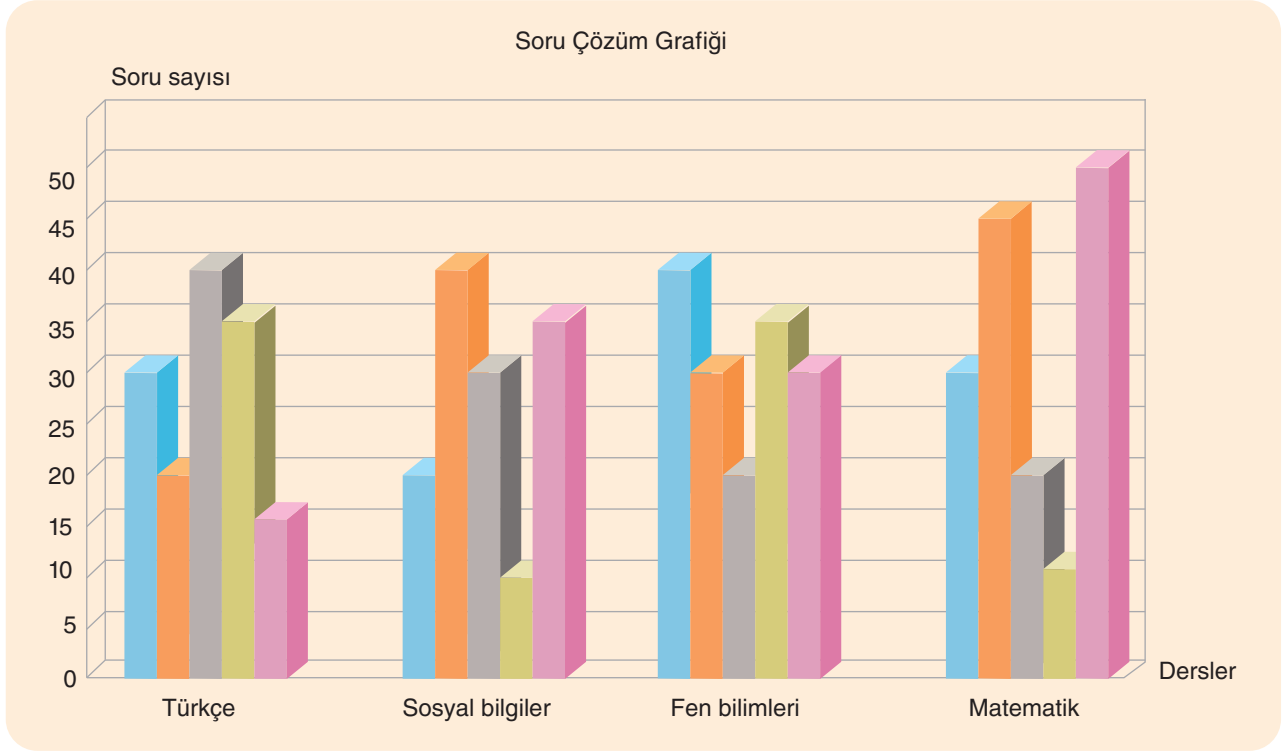
b. Bu grafikten hareketle aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşılabilir?

- A) Ülkelerin gelişmişlik seviyeleri ile antibiyotik kullanımları arasında nasıl bir ilişki vardır?
- B) Belçika'daki antibiyotik kullanımı hangi ülkelerden fazladır?
- C) Türkiye'deki hasta insan sayısının Yunanistan'dakilere oranı nedir?
- D) Antibiyotik direncinin en fazla olduğu ülkeler hangileridir?

Etkinlik 7

Aşağıda Gaye, İnan, Işıl, Jale ve Hale'nin çeşitli derslerden çözdüğü soruları gösteren grafik verilmiştir.

Bu grafikte ilgili şunlar aşağıdakiler bilinmektedir.

- Türkçeden en fazla soru çözen öğrenci Gaye'dir.
- İnan, matematikten en fazla soru çözen öğrencidir.
- Toplamda en fazla soru çözen öğrenci Işıl'dır.
- Toplamda en az soru çözen öğrenci Jale değildir.

Buna göre renklerin temsil ettiği öğrencileri aşağıda verilen renklerin karşısına yazınız.

a.

b.

c.

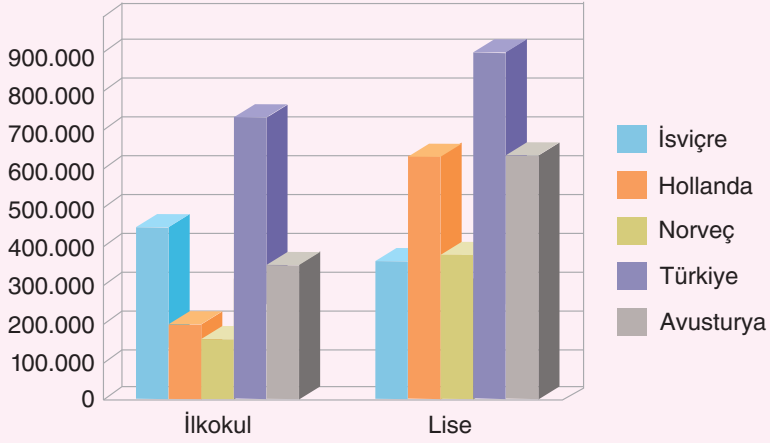
ç.

d.

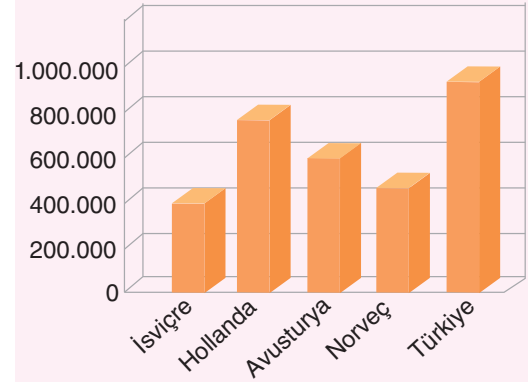

Etkinlik 8

Devlet Okulunda Okuyan Öğrenciler

Özel Okulda Okuyan Öğrenci Sayısı

Bu grafiklerden hareketle aşağıdaki cümlelerden ulaşılabilecek olanları işaretleyiniz.

	Cümleler	
a.	En az ilkokul öğrencisi Hollanda'da iken en fazla ilkokul öğrencisi Türkiye'dedir.	
b.	En fazla özel okul öğrencisinin olduğu ülke aynı zamanda en fazla lise öğrencisinin de bulunduğu ülkedir.	
c.	En az lise öğrencisinin olduğu ülkenin özel okulda okuyan öğrenci sayısı Hollanda'dan azdır.	
ç.	Özel okulda okuyan en az öğrencinin olduğu ülkenin lise öğrencisi sayısı Avusturya'dan fazladır.	
d.	İlkokul öğrenci sayısı en fazla olan ülke ile lise öğrencisi en fazla olan ülke aynıdır.	
e.	Eğitim alanında en gelişmiş ülke Türkiye'dir.	
f.	Özel okulda okuyan öğrencilerin sayısı devlet okulunda okuyanlardan fazladır.	
g.	Devlet okullarında okuyan öğrencilerin ders kitapları tüm ülkelerde devlet tarafından verilmektedir.	
ğ.	Liseden sonra üniversiteye giden öğrencinin en fazla olduğu ülke Türkiye'dir.	